

28.05.2024

POL-2023-114107

Giltighetstid
01.06.2024–31.05.2029

Författningsgrund
Polisförvaltningslagen (110/1992) 4 §

Ändrar/Upphäver
POL-2018-49612, 17.12.2018, Förfarandet i
ärenden som gäller straffbart bruk av narkotika

Målgrupper
Polisen

Förfarandet i ärenden som gäller straffbart bruk av

narkotika Innehåll

Förfarandet i ärenden som gäller straffbart bruk av narkotika	1
1 Allmänt	2
2 Anvisningens mål och syfte	2
3 Definition av straffbart bruk av narkotika	3
4 Gradering av myndighetsåtgärderna och påföljdssystemet	4
5 Åtgärdseftergift och anmärkning	5
6 Begränsning av förundersökningen	7
7 Förundersökning och bötesförfarande	7
8 En ung person under 18 år	9
8.1 Tillrättavisande samtal för förstagångsförövare	10
8.2 Förhandling under åklagarens ledning	11
8.3 Upprepat straffbart bruk av narkotika	11
8.4 Användning av tillrättavisande samtal vid andra brott	12
9 Att möta en drogberoende person	12
10 Vårdhänvisning	13
11 Identifiering av narkotika	14
12 Användning av tvångsmedel	14
13 Beslagtagande och förstöring av narkotika	15
14 Rattonykerhet och straffbart bruk av narkotika	16
15 Arbets säkerhet	16
16 Tabell för bötesförfarande	16

1 Allmänt

Enligt den gällande regleringen om straffbart bruk av narkotika kan straffbart bruk behandlas genom bötesförfarande. När bestämmelserna om straffbart bruk av narkotika utfärdades 2001 var det lagstiftarens avsikt att göra lagstiftningen processekonomiskt förnuftig och harmonisera praxis för åtalseftergift. Då det tidigare förfarandet var tungrott bedömdes det att åklagaren då i vissa fall avstod från att väcka åtal även om de annars skulle ha ansett det befogat.¹ När lagen stiftades fästes dock uppmärksamhet vid att möjligheten till bötesförfarande inte får leda till att bestämmelserna om åtgärdseftergift inte tillämpas och att åklagarna fortsättningsvis ska tillämpa bestämmelserna om åtgärdseftergift då det finns förutsättningar att tillämpa dem. Anledningen till att detta betonades var en bedömning av att då polisen vid den tiden yrkade på straff så var det sällan som åklagarna inte utfärdade en strafforder.²

Som grund för ändring av lagen angavs då även en bättre möjlighet för myndigheterna att snabbare ingripa i narkotikabruk och ringa innehav i stället för att dessa behandlas i domstolsförfarande. *Ett snabbt ingripande är viktigt i synnerhet när det gäller unga personer som kanske bara prövar på narkotika.* Genom samma lagändring 2001 har man även ändrat regleringen om åtgärdseftergift så att det är möjligt att avstå från åtal och utdömmande av straff om gärningsmannen har sökt sig till vård som är godkänd av social- och hälsovårdsministeriet, då det tidigare krävdes att man förbundit sig till vård. *Syftet med denna reform är att betona betydelsen av en vårdhänvisning när man överväger att avstå från att döma ut en påföljd för bruk av narkotika och samtidigt att uppmuntra personer som är beroende av narkotika att söka vård.*³

Åtgärdseftergift i enskilda fall får inte fördunkla gärningens straffbarhet, utan det gäller att ingripa i gärningsmannens aktiviteter med eftertryck. Därför måste *myndigheternas åtgärder graderas rätt för att bruk, innehav och förmedling av narkotika effektivt ska kunna brytas.* Även andra myndigheters åtgärder ska vara konsekventa och effektiva, till exempel när det gäller unga under 18 år kan barnskyddsmyndigheternas åtgärder ofta vara lämpligare än straff.⁴

2 Anvisningens mål och syfte

Målet med anvisningen är att säkerställa enhetlighet i polisens straffrättsliga ingripande i narkotikabruk samt att missbrukare hänvisas till vård. Förutom ett raskt och enhetligt straffrättsligt ingripande ska man i

¹ RP 213/2000 rd, s. 5. Bruk och innehav av narkotika har varit straffbart som narkotikabrott, för vilket det föreskrivna straffet är böter eller fängelse i två år. Då har behandling i domstol alltid gällt även i fråga om innehav eller bruk av en liten mängd. Enligt rättspraxis har böter utdömts för bruk eller innehav av små mängder.

² LaUB 13/2001

³ RP 213/2000 rd

⁴ LaUB 13/2001

fråga om straffbart bruk av narkotika också beakta att de övriga myndighetsåtgärderna måste effektiviseras i synnerhet då det gäller personer under 18 år och narkotikaberoende personer. Ett viktigt mål med ingripandet är att främja drogfrihet. Uppsökande av vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet utgör redan en adekvat grund för åtgärdseftergift.

Syftet med denna anvisning är att beskriva de centrala frågor som polisen ska beakta när ärenden som gäller straffbart bruk av narkotika behandlas. I polisens åtgärder ska lagstridigheten i bruk och innehav av narkotika beaktas samtidigt som man identifierar att den som använder narkotika kan vara drogberoende. Vid sidan om den straffrättsliga påföljden behöver man således även se till att den drogberoende personen eller den unga person som prövar på narkotika hänvisas till vård.

Riksåklagarens byrå har för åklagarna utfärdat den allmänna anvisningen om påföljder för straffbart bruk av narkotika⁵. Riktlinjerna i denna beaktas också av polisen i handläggningen av ärenden som gäller straffbart bruk av narkotika. I syfte att uppnå ett enhetligt förfarande innehåller den allmänna anvisningen en separat tabell för bötesförfarandet som finns bifogad till denna anvisning (se även punkt 16).

3 Definition av straffbart bruk av narkotika

Den som olagligen brukar narkotika eller för eget bruk innehar eller försöker anskaffa en liten mängd narkotika gör sig skyldig till straffbart bruk av narkotika enligt 50 kap. 2 a § i strafflagen (39/1889). För straffbart bruk av narkotika kan böter eller fängelse i högst sex månader utdömas.

Innehavet eller anskaffningen av narkotika anses hänföra sig till eget bruk om den mängd narkotika som innehas är så liten att den åtalade själv bedöms kunna använda den⁶. I fråga om innehav av fler än en dos avgör man på grundval av den sammanräknade totala mängden (innehavet vid ett tillfälle) om det handlar om en liten mängd, dvs. flera användningsgångar utgör inte ett narkotikabrott på grund av tidsmässig eller verksamhetsmässig kontinuitet. I den totala mängden kan också ingå olika narkotika vid samma tidpunkt. I princip kan 30 engångsdoser⁷ av narkotika anses utgöra en liten mängd narkotika. Hur farliga ämnena är kan dock variera även inom ämnesgrupperna och i prövningen från fall till fall ska uppmärksamhet framför allt fästas vid mängden engångsdoser som fås av den narkotikamängd som gärningen gäller. Narkotikamängden kan lämpligast bedömas på grundval av den allmänt kända engångsdoseringen av narkotikan. Rekvisiten för straffbart bruk av narkotika kan tillämpas på all narkotika, så när rekvisiten uppfylls kan den som innehar narkotika dömas för straffbart bruk av narkotika, även om föremålet för brottet är

⁵ RÅ:2018:2 Påföljder för straffbart bruk av narkotika

⁶ RP 213/2000 rd, s. 19

⁷ se Bilaga 1 Tabell för bötesförfarande

synnerligen farlig narkotika. I fråga om synnerligen farlig narkotika kan mängden engångsdoser som anses vara en liten mängd vara något mindre än i fråga om annan narkotika. Vanan att använda narkotika hos innehavaren av narkotikan kan ha en liten betydelse när det bedöms om mängden narkotika är liten.⁸

När det bedöms om det kan vara fråga om en mängd narkotika som är avsedd för eget bruk ska gärningsomständigheterna beaktas. Det finns skäl att misstänka något annat än eget bruk, om en person innehar många användningsdoser till exempel i en restaurang, på en festival eller vid andra offentliga evenemang, liksom även om flera innehavda narkotikadoser har ett högt gemensamt värde.

Eftersom beteckningen straffbart bruk av narkotika kan tillämpas oberoende av narkotikaslag bör det beaktas att för nya ämnen som klassificerats som narkotika kan engångsdoserna vara mycket små och till exempel kan ett gram av ämnet ge flera hundra användningsdoser. Av denna anledning ska särskild uppmärksamhet fästas vid slaget av narkotika när det bedöms om det är fråga om en liten mängd i enlighet med lagen.

Narkotikamängden inverkar på förundersökningen av brottet som utreds, valet av brottsbeteckning och i synnerhet användningen av tvångsmedel i utredningen.

4 Gradering av myndighetsåtgärderna och påföljdssystemet

Med tanke på förutsägbarheten och enhetligheten av påföljdssystemet är det viktigt att de åtgärder som vidtas av polisen och åklagarna i anknytning till brott som gäller straffbart bruk av narkotika är så enhetliga som möjligt. Avsikten är att ett system som inkluderar flera alternativ för ingripande i straffbart bruk ska vara klart graderat och konsekvent.

Beroende på hur obetydlig gärningen är blir följande ingripanden aktuella:

- 1) åtgärdseftergift och anmärkning
- 2) begränsning av förundersökningen
- 3) åtalseftergift
- 4) föreläggande av bötesyrkande och förordnande om straffyrkande
- 5) åtal.

När beslut tas om åtgärderna ska polisen beakta den särskilda ställningen för två grupper av narkotikaanvändare. I fråga om unga under 18 år och

⁸ HD:2023:12 Svaranden hade i ungefär sex månaders tid för eget bruk beställt och därefter innehaft narkotika vid tio olika tillfällen så att den minsta beställningen var en ecstasypillett och den största beställningen var 10 ecstasypilleter och en gram marijuana, vilket även var den största narkotikamängd som svaranden hade innehaft på en gång. Högsta domstolen ansåg i sitt beslut att när det bedöms om mängden narkotika är liten är utgångspunkten den mängd narkotika som gärningsmannen har innehaft på en gång, och att 30 engångsdoser narkotika i princip kan anses vara en sådan liten mängd som avses i 50 kap. 2 a § i strafflagen innan man beaktar hur farlig narkotikan är och hur van användaren är. Dessutom ansåg Högsta domstolen att det i förarbetet handlade om en gärning och att den ecstasy och marijuana som svaranden innehade på en gång och som totalt utgjorde cirka 15 engångsdoser därmed skulle anses utgöra en liten mängd i enlighet med 50 kap. 2 a § i strafflagen.

narkotikamissbrukare⁹ ska andra åtgärder än bötesförfarande eller förundersökning övervägas särskilt noggrant.

Tillsammans med åklagaren inom sitt verksamhetsområde ska polisen förhandla och komma överens om tillämpningen av denna anvisning för ett enhetligt förverkligande av graderingen och förfarandena som tas upp ovan och i enlighet med de rikstäckande anvisningarna. Avsikten är att man genom en korrekt gradering av åtgärderna på ett effektivt sätt ska kunna stoppa användningen, innehavet och förmedlingen av narkotika.

5 Åtgärdseftergift och anmärkning

Vid misstanke om straffbart bruk av narkotika registreras alltid en brottsanmälan om saken i Datasystemet för polisärenden¹⁰ (nedan Patja).

Enligt 3 kap. 9 § i förundersökningslagen (805/2011) behöver förundersökning inte göras och får en förundersökning som redan har inletts läggas ned om ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och brottet bedömt som en helhet ska anses vara uppenbart obetydligt. Även strafflagen innehåller bestämmelser om åtgärdseftergift i fråga om bruk av narkotika och andra brott som har samband med bruk av narkotika¹¹.

I enlighet med 10 kap. 3 § i förundersökningslagen kan den som varit misstänkt för brott ges en muntlig eller skriftlig anmärkning, om förundersökningen läggs ned på grund av obetydlighet. När förutsättningarna för att använda anmärkning bedöms ska det beaktas att givande av en anmärkning till sin karaktär är en påföljd av tillräknande, och den kan inte ges enbart på grund av ett klandervärt förfarande. Användning av anmärkning förutsätter att gärningen har erkänts och att det inte heller finns skäl att ifrågasätta skulden på basis av någon annan i förundersökningen inhämtad bevisning.¹²

Straffbart bruk av narkotika kan anses omfattas av anmärkningsförfarandet om det som helhet bedömt ska anses vara uppenbart litet. När en redan inledd förundersökning läggs ned ger man alltid en anmärkning till den som gjort sig skyldig till straffbart bruk av narkotika och har erkänt gärningen.¹³ Anmärkningen kan ges skriftligen eller muntligen.

⁹ Social- och hälsovårdsministeriet 2001: Promemoria av arbetsgruppen med uppgift att utveckla vården av narkotikamissbrukare. *Narkotikaberoende är en svår psykisk störning vad gäller dess förlopp och prognos, men narkotikamissbrukare har även många andra hälsoproblem utöver narkotikaberoendet. De har ofta samtidigt även andra psykiska störningar och fysiska sjukdomar som kräver vård. Även social marginalisering, bostadslöshet och brottslighet är i hög grad förknippade med narkotikamissbruk.*

¹⁰ Polisstyrelsens anvisning om Registrering av uppgifter i datasystemet för polisärenden, POL-2023-12067

¹¹ Strafflag 50 kap 7 §

¹² EOAK/4610/2022 Polisens förfarande när anmärkning ges och beslut fattas

¹³ Om den brottsmisstänkte inte erkänner gärningen kan det dock enligt en helhetsbedömning bli fråga om åtgärdseftergift enligt 3 kap. 9 § i förundersökningslagen, så att inte enbart förnekande ska leda till att ärendet behandlas genom böter eller man inte vidtar några ytterligare utredningsåtgärder. I en sådan situation kan dock ingen anmärkning ges till den som misstänks för brott.

Åtgärdseftergift och givande av en eventuell anmärkning kan dock inte enbart baseras på narkotikamängden (liten), eftersom det utöver mängden även alltid handlar om en helhetsbedömning av slaget av narkotika, användningssituationen och andra omständigheter. Anmärkning används alltså då det är fråga om ett brott som är ringa till sitt slag.

En anmärkning är en form av ingripande i olaglig verksamhet och kan då det gäller att sluta använda narkotika ofta leda till ett bättre slutresultat än strängare påföljder. Ett straff är ingen lösning för att bli fri från narkotikaberoende, utan för detta krävs ett friktionsfritt samarbete mellan narkotikaanvändaren och de olika aktörerna. De centrala aktörerna omfattar förutom polisen och åklagaren även välfärdsområdena som svarar för missbrukar- och beroendevården.¹⁴ Olika föreningar och organisationer är också viktiga samarbetspartner i främjandet av drogfrihet.

Med tanke på både den allmänna och den särskilda förebyggande verkan är det viktigt att polisen ingriper i samtliga fall med straffbart bruk av narkotika och att en brottsanmälan också registreras om dessa i Patja. Tidigare dokumenterade fall skapar en grund för beslut om ändamålsenliga vidare åtgärder då det gäller exempelvis, undersökning, påföljder, tillståndsförvaltning, barnskydd och vårdåtgärder, om en person eventuellt senare på nytt grips för straffbart bruk av narkotika.

För en person som varit misstänkt för straffbart bruk av narkotika och fått en anmärkning för det antecknas ett personbeslut i Patja. I ett sådant fall motiveras beslutet i Patja med "Brottet ringa, anmärkning har getts (FUL 10:3)"¹⁵. Utöver de övriga beslutsgrunderna som uppfyller kraven¹⁶ ska grunderna för givande av anmärkning synas i förklaringsdelen till personbeslutet.

Också då det gäller anmärkningar som getts på fältet ska straffbart bruk av narkotika antecknas på det ovan nämnda sättet i Patja. Enligt situationen kan ett ärende behandlas i antingen ett bötes- eller straffyrkande (gäller dock inte en person som sökt sig till eller står under vård) eller en förundersökning göras, om det ur Patja framgår att personen redan tidigare fått en anmärkning/anmärkningar.

Vid en bedömning av obetydligheten beaktas kvantiteten och kvaliteten av det narkotiska ämnet, användningssituationen, om det är fråga om en förstagsångsförövare samt omständigheterna i övrigt. Ett

¹⁴ Hälso- och sjukvårdslag (1326/2010) 3 kap. 28 §, 8 kap. 78 b § 1 mom.: Med vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet enligt 50 kap. 7 § i strafflagen (39/1889) avses vård som syftar till att få den som misstänks för användning av narkotika eller för ett annat narkotikabrott som hänför sig till det eller gärningsmannen till ett sådant brott att sluta använda narkotika eller förebygga och behandla de hälsomässiga eller sociala olägenheter som användningen av narkotika orsakar den misstänkte eller gärningsmannen. Vården ska ges vid en verksamhetsenhet som passar för ändamålet.

¹⁵ Obs! Den nya orsakskoden (42) träder i kraft i Patja från och med 1.6.2024. Koden används i ärenden där förundersökningen har lagts ned på grund av obetydlighet (FUL 3:9.1) och den brottsmisstänkte har getts en anmärkning.

¹⁶ se Polisstyrelsens anvisning Prioritering och beslutsfattande vid förundersökning, POL-2023-68548, s. 21

anmärkningsförfarande på polisens initiativ kan tillämpas i det fall att förutsättningarna uppfylls till exempel när

- narkotika används eller innehåses i en obetydlig mängd på en privat plats och gärningen inte ger upphov till störningar för andra
- en mycket obetydlig mängd (en engångsdos) narkotika påträffas hos någon på en allmän plats och användningen av ämnet på den allmänna platsen har inte kunnat observeras av utomstående, och således ger gärningen inte upphov till störningar för andra.

Det anmärkningsförfarande som tas upp i förundersökningslagen tillämpas dock inte, om användningssituationen även lett andra till att använda narkotika eller om personen utöver straffbart bruk av narkotika också gjort sig skyldig till andra brott.

När en narkotikaberoende person som sökt sig till vård eller står under vård gjort sig skyldig till straffbart bruk av narkotika får hen för gärningen en sådan anmärkning som avses i förundersökningslagen. Efter förundersökning överförs ärendet för åtalsprövning, om den som står under vård misstänks ha gjort sig skyldig till straffbart bruk av narkotika flera gånger. Då det gäller en narkotikaberoende person som inte sökt sig till vård kan en förundersökning göras och ärendet överföras för åtalsprövning.

6 Begränsning av förundersökningen¹⁷

Det är möjligt att begränsa förundersökningen även när det gäller straffbart bruk av narkotika¹⁸. Ju obetydligare gärning det är fråga om, desto mer motiverat är detta. Vid en bedömning av obetydligheten kan vikt läggas vid exempelvis huruvida gärningen begåtts på en offentlig eller privat plats. Ju yngre person och ju större oförstånd eller oöverlagdhet det är fråga om, desto mer motiverat är det att tillämpa grunden ung ålder. Den brottsmisstänkte kommer sannolikt att få en anmärkning och ett straff för andra brott, om förundersökningen begränsas enligt konkurrensgrunden. En grund för begränsning av förundersökningen kan också vara att den brottsmisstänkte har kommit bra i gång med vården, vars framgång man inte vill äventyra. Det handlar då om att det inte är ändamålsenligt att fortsätta förundersökningen och straffprocessen.

7 Förundersökning och bötesförfarande

Då straffbart bruk av narkotika behandlas direkt genom bötes-/straffyrkande överförs brottsanmälningsuppgifterna automatiskt till Patja via POLO-systemet¹⁹. I samband med straffbart bruk av narkotika bör man se till att tvångsmedel som eventuellt tillämpats också antecknas

¹⁷ RÅ:2018:2

¹⁸ Förundersökningslag (805/2011) 3 kap. 10 § 1 mom.

¹⁹ Polisens blankettsystem POLO

omsorgsfullt i Patja.²⁰ Förundersökning genomförs på det sätt som ärendets karaktär förutsätter²¹, och i fråga om straffbart bruk av narkotika kan oftast förfarandet med summarisk förundersökning tillämpas²².

Bötesförfarande på initiativ av polisen²³ tillämpas dock inte, om det är fråga om

- en person under 18 år (se 8.3 Upprepat straffbart bruk av narkotika)
- en narkotikaberoende person
- en person som söker sig till vård eller som är i ett vårdrelation
- en gärning som anses omfattas av ett anmärkningsförfarande på polisens initiativ på det sätt som beskrivs i punkt 5.

Med ett skriftligt intyg från vårdstället påvisas att en narkotikaberoende person har sökt sig till vård. Ett skriftligt intyg som vårdstället ger med samtycke av personen i fråga eller en anmälan om uppsökande av vård som vårdstället skickar per e-post till polisen kan anses vara ett sådant intyg. Polisens enhetliga e-postadress för pågående utredningar, dit informationen ska skickas, anges på blanketten som är avsedd för den som söker vård (bilaga 2). Uppgiften om att en narkotikaberoende person har sökt sig till vård eller vårdas är en sekretessbelagd uppgift²⁴, och ett utlämnande av uppgiften grundar sig på den brottsmisstänktes samtycke²⁵. I fråga om en misstänkt som är under 18 år ska samtycke till utlämnande av uppgiften även fås av hens vårdnadshavare.

Bötesförfarande på initiativ av polisen tillämpas främst i situationer där den misstänkte har använt narkotika flera gånger eller hen har innehaft eller försökt skaffa narkotika i en mängd som motsvarar några användningsgångar. Bötesförfarande på initiativ av polisen kan tillämpas på återfallsförbrytare i fråga om straffbart bruk av narkotika oberoende av narkotikaslag.

Det bör observeras att flera användningsgångar ändå inte utgör ett narkotikabrott på grund av tidsmässig eller verksamhetsmässig kontinuitet²⁶. Den mängd narkotika som använts kan bli betydligt större än mängderna som tas upp i tabellen (bilaga 1), om det är fråga om

²⁰ Ofta blir det åtminstone aktuellt med ett beslagsprotokoll där beslagtagande och förstöring av narkotika dokumenteras. Även i fråga om straffbart bruk av narkotika som behandlas genom bötes-/straffyrkande ska ett beslagsprotokoll alltid upprättas om polisen i samband med åtgärden beslagtar narkotika eller rekvisita som anknyter till brottet.

²¹ Förundersökningslag 2 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten

²² Förundersökningslag 3 kap. 14 §

²³ Med bötesförfarande på initiativ av polisen avses bötes- eller straffyrkande som förelagts på polisens initiativ enligt 2 § 1 och 2 punkten i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010)

²⁴ Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 25 punkten

²⁵ Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet 26 § 1 mom. 2 punkten, 32 §

²⁶ HD:2023:12 När det bedöms om mängden är obetydlig är det inte motiverat att utgå från den sammanlagda mängden narkotika under hela gärningstiden, utan man ska utgå från den narkotikamängd som gärningsmannen innehaft vid ett tillfälle. Annars kan tillämpningen av bestämmelsen om straffbart bruk av narkotika hindras enbart på grund av att gärningar som följer på varandra tidsmässigt betecknas som ett brott, trots att de enskilda gärningarna är ringa som brott (se även HD:2015:18, punkt 12).

fortlöpande och långvarig användning av narkotika. Då bestäms antalet dagsböter enligt gränserna för fortlöpande användning.

Vid bötesförfarande kan ett gemensamt bötesstraff utdömas för straffbart bruk vid flera separata tillfällen (användningsgångar). Om det i ett fall som inkluderar flera användningsgångar uppstår osäkerhet om huruvida bötesförfarandet kan tillämpas, sammanställs ett förundersökningsprotokoll om ärendet som skickas till åklagaren.

I en förundersökning som gäller straffbart bruk av narkotika utreds i tillräcklig utsträckning bakgrunden för både den misstänkta personen och gärningen för att få tillräckligt med information för bedömningen av olika påföljdsalternativ och vidare åtgärder. Man frågar den misstänkte om hen redan är i ett vårdrelation. Om inte, ger man en vårdhänvisning.

I förhör med den misstänkte utreds omständigheterna kring narkotikaanvändningen, syftet med narkotikainnehavet samt varifrån hen har skaffat narkotika. Ofta är det just genom narkotikaanvändare som man kan spåra upp dem som distribuerar narkotika och vidare den egentliga organisationen för narkotikadistribution.

Om det föreligger oklarheter angående tillämpningen av bötesförfarandet förhandlar man med åklagaren.

8 En ung person under 18 år

Myndigheterna bör ingripa snabbt i brott som begås av unga, och därigenom främja gärningsmannens förståelse för sambandet mellan orsak och konsekvens. Samtidigt kan man visa att samhället tar brott på allvar. En påföljd som kommer snabbt anses också vara av stor betydelse för att avbryta en ung persons brottsspiral. Således är det särskilt viktigt att ingripa i straffbart bruk av narkotika som personer under 18 år gör sig skyldiga till. I fråga om dessa ungdomar görs på grund av det straffbara bruket en förundersökning så snart som möjligt med iakttagande av förfarandena som tas upp nedan²⁷. Personer under 18 år får också en vårdhänvisning, och dessutom görs en anmälan till barnskyddsmyndigheterna²⁸.

I fråga om misstänkta som är under 18 år och placerade på en barnskyddsanstalt med stöd av barnskyddslagen (417/2007) anses placeringen i princip inte vara sådan vård som lagstiftaren avsett²⁹.

²⁷ Lagstiftaren har fastställt i 3 kap. 11 § i förundersökningslagen att när en person som inte har fyllt 18 år är misstänkt för brott eller för en brottslig gärning som han eller hon har begått före fyllda 15 år, ska förundersökning göras skyndsamt.

²⁸ Barnskyddslag (417/2007) 25 §

²⁹ SHM 15.03.2024 (Tiina Muinonen, konsultativtjänsteman) För att sådan vård som lagstiftaren avser ska kunna ges vid en barnskyddsanstalt ska den ha ett tillstånd för ordnande av social- och hälsovård. Det finns några barnskyddsanstalter med så kallat dubbelt tillstånd (so-hä) och de är ungdomspsykiatriska anstalter t.ex. <https://www.a-klinikka.fi/palvelut/stopparit> (se även fotnot 14)

8.1 Tillrättavisande samtal för förstagångsförövare

För en person under 18 år som första gången gripits för straffbart bruk av narkotika ordnas så snart som möjligt efter gärningen och i samband med förundersökningen ett tillrättavisande samtal. Ett viktigt mål är naturligtvis att stödja och uppmuntra den unga till drogfrihet. Närvarande vid samtalet är förutom den unga personen även polisen, social- och hälsovårdsmyndigheten och den unga personens vårdnadshavare. Enligt behovsprövning kan också andra kallas till mötet, till exempel en ungdomsarbetare. På detta sätt framförs för den unga personen ett klart straffrättsligt klander för gärningen samtidigt som möjlighet ges till social- och hälsovårdens åtgärder samt stöd för den unga att uppnå drogfrihet. Avsikten är att mötet ska utmynna i att den unga personen ges en anmärkning i enlighet med förundersökningslagen³⁰. För att klandret ska vara konkret ska en anmärkning till en person under 18 år i princip ges skriftligen.

Samtalet kan hållas i samband med förhör, varvid polisen avgör på grundval av de omständigheter som framkommit i förhöret och annars i förundersökningen om det finns förutsättningar för att ge en anmärkning enligt förundersökningslagen. Om det framgår under samtalet att det saknas förutsättningar för åtgärdseftergift överförs ärendet till åtalsprövning.

Utöver de andra krav som framgår av förundersökningslagen ska i fråga om personer under 18 år särskilt beaktas 4 kap. 7 § 2 mom. i förundersökningslagen, enligt vilket undersökningsåtgärder som gäller en person som inte har fyllt 18 år i möjligaste mån ska utföras av utredare som är särskilt förtrogna med denna uppgift. I många polisinsatser har detta genomförts genom multiprofessionella team som koncentrerar sig på ungdomsfrågor (t.ex. Ankarverksamheten). Det tillrättavisande samtalet kan genomföras så att beslutet om åtgärdseftergift (om det finns förutsättningar för detta på grundval av förundersökningen) fattas av den som utreder ärendet eller utredningsledaren. Det är viktigt att ärendet har utretts tillräckligt grundligt och att allvaret i det även framgår för den misstänkta unga personen.

Samtalet som polisen håller med en förstagångsförbrytare registreras i Patja genom att till brottsanmälan foga beteckningen "Samtal med person under 18 år som för första gången gripits för straffbart bruk av narkotika". Innehållet i samtalet registreras i förklaringsdelen i brottsanmälan. Av registreringen ska framgå basinformationen för samtalet och det beslut som där fattats samt namn och roller för de personer som var närvarande vid samtalet.

³⁰ Den brottsmisstänkte ska erkänna gärningen för att en anmärkning ska kunna ges. Åt en person under 15 år kan anmärkning inte ges.

8.2 Förhandling under åklagarens ledning

När en ung person under 18 år på nytt åker fast för straffbart bruk av narkotika utförs en förundersökning i ett ärende som gäller en misstänkt som är över 15 år vid tidpunkten för gärningen och ärendet förs snabbt vidare till åtalsprövning. Enligt riksåklagarämbetets anvisning i denna fråga ska åklagaren i ärendet ordna en muntlig förhandling där den brottsmisstänkte och dennes vårdnadshavare är närvarande. Till förhandlingen kan åklagaren dessutom efter behov kalla företrädare för såväl polisen som social- och hälsovårdsmyndigheten.

Målet med förhandlingen som leds av åklagaren är straffrättsligt sett åtalseftergift och fostringsmässigt sett att den unga personen lämnar narkotikabruket. Också ett straffyrkande på åklagarens initiativ³¹ eller ett åtal är möjligt om den unga personen inte dyker upp till förhandlingen eller om det vid förhandlingen annars framgår att åtgärdseftergift inte är en ändamålsenlig lösning. Om den unga efter samtalet och förhandlingen på nytt gör sig skyldig till narkotikabruk är det i allmänhet inte ändamålsenligt att ordna dessa på nytt.

8.3 Upprepat straffbart bruk av narkotika

I fråga om påföljderna, åtgärderna och tillvägagångssätten ska noggrann prövning fortfarande iaktas i fråga om en ung person, även om polisens tillrättavisande samtal samt en förhandling ledd av åklagaren redan skulle ha hållits med den unga personen. Åtgärdseftergift kan tillämpas friare då det gäller unga personer och förstagångsförövare.

När en ung person gjort sig skyldig till straffbart bruk av narkotika tre eller flera gånger ska det utredas om det finns klara motskäl till bötesförfarande. Enligt behov utreder polisen, åklagaren och social- och hälsovårdsmyndigheten i en gemensam förhandling om det finns motskäl³². Om det inte finns några motskäl görs i princip en förundersökning om de upprepade förseelserna som avslutas genom bötesförfarande eller överförs till åtalsprövning, om inga andra förutsättningar för åtgärdseftergift är aktuella.

Om en ung person som gjort sig skyldig till straffbart bruk av narkotika är klart likgiltig till lagens påbud och förbud ska förundersökning verkställas i ärendet, som avslutas genom bötesförfarande eller genom att ärendet överförs till åtalsprövning. I samarbete med barnskyddsmyndigheten utreds dessutom metoder för att effektivt kunna ingripa i den lagstridiga verksamheten och så att brottsutövandet upphör.

³¹ Lag om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010) 33 §

³² Till exempel som en del av den multiprofessionella behandlingen av brottmålet i ankarteamet.

8.4 Användning av tillrättavisande samtal vid andra brott

Om en ung person utöver narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika har gjort sig skyldig till andra brott är det i allmänhet endast ändamålsenligt att hålla ett tillrättavisande samtal om åtgärdseftergift kan tillämpas på personens alla brott. Även i dessa fall ska polisen dock ge en vårdhänvisning och uppmuntra den misstänkte att upphöra med narkotikaanvändningen.

9 Att möta en drogberoende person

I samhället är särskilt allvarliga psykiska sjukdomar, missbruksproblem och drogberoende förknippade med ett starkt stigma³³. På basis av den negativa uppfattning som förknippas med detta kan man tolka att användningen av rusmedel beror på den drogberoende personens moraliska problem eller attitydproblem, fastän drogberoende de facto i första hand är en kronisk sjukdom³⁴.

Polisverksamhetens principer omfattar bland annat verksamhet som främjar jämställdhet och jämlikhet. I principen ingår likabehandling av alla människor, inom såväl arbetsgemenskapen som kundkretsen, oberoende av deras personliga egenskaper eller bakgrund. I enlighet med principen förhåller sig polisen inte heller nedlåtande, föraktfullt eller fördomsfullt gentemot någon.³⁵

Dessa principer styr polisens alla handlingar. I enlighet med detta ska polisen fästa uppmärksamhet vid att polisen inte i möten med drogberoende personer i sina arbetsuppgifter eller när det talas om dem genom sitt eget agerande upprätthåller en skadlig eller negativ uppfattning genom stigmatiserande benämningar eller genom att agera annorlunda i arbetsuppgifter som gäller drogberoende personer än i andra motsvarande situationer. Genom utbildningar som enheterna ordnar kan kompetensen hos polisens personal främjas i fråga om att interagera med drogberoende.

³³ Social- och hälsovårdsministeriet 2023 (red. Strand Teija m.fl.): Rekommendationer för att identifiera och minska stigmatisering och diskriminering i anslutning till psykisk hälsa, missbruksproblem och beroende (på finska). Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2023:29. Helsingfors.

stigma=Stigma avser en negativ uppfattning om en människa som är kopplad till dennes bakgrund, karaktär, handlingar eller sjukdom. Stigma kan ta sig uttryck bland annat som fördomar, skuldbeläggande eller orättvis och diskriminerande behandling. Stigmata påverkar på många sätt livet för de människor som blir föremål för dem, deras närstående och de anställda som möter dem inom olika tjänster. Det är typiskt att strukturer och mekanismer som upprätthåller stigma inte identifieras eller erkänns. Ett stigma kan påverka en människa på ett skadligare sätt än den sjukdom eller det tillstånd som stigma förknippas med.

³⁴ t.ex. Magnusson & Häkkinen 2021. Lääkärilehti 40/2021. Päihdeongelmaisten avunsaantia uhkaa näkymätön kynnys. <https://www.laakarilehti.fi/ajassa/nakokulmat/paihdeongelmaisten-avunsaantia-uhkaa-nakymaton-kynnys/> (se även Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund ry 2021. Potilaan päihdeongelma. <https://www.laakariliitto.fi/laakarintietikka/mielenterveys-paihde-ja-muistisairaat-potilaat/potilaan-paihdeongelma/>)

³⁵ Polisstyrelsens beslut 25.08.2019: Fastställande av polisens etiska kod POL-2019-12454

10 Vårdhänvisning

Eftergift får ske i fråga om åtal eller straff, om den som misstänks för brott eller gärningsmannen har sökt vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet³⁶. Polisen ger alltid narkotikaanvändare en vårdhänvisning, stöder denne i uppsökandet av vård samt anvisar var vårdhjälp kan fås på orten. Det egentliga vårdbehovet bedöms av en yrkesperson inom hälso- och sjukvården. Målet med vården är att få den som använder narkotika att upphöra med användningen. Om efterfrågan på narkotika kan begränsas medför det även att utbudet av narkotika minskar. Det kan också medföra konsekvenser för omfattningen av brottslighet som anknyter till narkotikabruk, eftersom undersökningar visar att narkotikaanvändare ofta även gör sig skyldiga till andra brott.³⁷

I Patja antecknas uppgifterna om en vårdhänvisning genom att lägga till beteckningen "Vårdhänvisning för narkotikaanvändare" i brottsanmälan i ärendet. I förklaringsdelen till anmälan antecknas innehållet i vårdhänvisningen i korthet. Innehållet i anteckningen beror på hur vårdhänvisningsprocessen är organiserad regionalt, till exempel:

XX XX meddelades i samband med utredningen av ärendet att hen kan kontakta A-kliniken i kommun X, och hen fick en broschyr om detta. XX ansåg att hen inte är beroende av narkotika och uppgav att hen inte behöver vård.

Eller:

XX XX meddelades i samband med utredningen av ärendet att hen kan kontakta A-kliniken i kommun X, och hen fick en broschyr om detta. XX uppgav att hen önskar avgiftning och att hen kommer att söka vård. Polisens blankett om vårdhänvisning (bilaga 2), som ska uppvisas på vårdstället, gavs till hen.

Polisen ska inom varje välfärdsområde i samarbete med åklagaren, missbrukarvården och social- och hälsovården komma överens om förfarandena för att medverka till att de som hör till riskgrupper söker sig till vård eller stödtjänster i ett tidigt skede och förebygga att de gör sig skyldiga till nya användarbrott. Målet är att i ett fast myndighetssamarbete skapa ett fungerande system för ingripande och vårdhänvisning. Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska välfärdsområdet ordna missbrukar- och beroendevården för sina invånare³⁸.

³⁶ Strafflag 50 kap. 7 §; Social- och hälsovårdsministeriets förordning (1371/2022) om verksamhetsenheter som ger vård till personer som misstänks för eller som gjort sig skyldiga till narkotikabrott 2 §

³⁷ t.ex. Kekki 2012, s. 47. Publikationer av institutionen för sociala vetenskaper 2012:5: Taparikollisuuden kulttuuriset ja rakenteelliset ulottuvuudet. Huumeiden käyttäjien ja poliisin tulkinna taparikollisuudesta. Institutionen för sociala vetenskaper, Helsingfors universitet. Helsingfors.

³⁸ Hälso- och sjukvårdslag 28 §

Polisenheterna ska se till att de vårdställen som lagstiftaren avsett har sammanställts i samarbete med välfärdsområdena i ett sådant format att de med lätthet kan användas i vårdhänvisningssituationer. Informationen om vårdställen ska hållas uppdaterad. Polisenheterna ska dessutom se till att det har getts lokala anvisningar om vårdhänvisningsförfarandena inom polisen så att det är klart för personalen i en vårdhänvisningssituation hur man ska förfara i ett ärende där en person vill ha vård.

En polisenhet kan även inkludera vårdhänvisningssamarbetet i ett lokalt avtal mellan polisen och välfärdsområdet till exempel i samband med att hälso- och sjukvårdstjänster ordnas för polishäktet.

11 Identifiering av narkotika

Delgivning av ett bötes- eller straffyrkande kräver att det ämne som innehafts av den misstänkte identifieras som narkotika. Ämnet ska på basis av sin sammansättning eller med hjälp av ett snabbtest kunna identifieras som det narkotiska ämne som den misstänkte uppger. I hanteringen av narkotika ska uppmärksamhet fästas vid arbets säkerheten och ändamålsenliga skyddskläder.

Om den misstänkte förnekar att ämnet är narkotika och ämnet inte heller i snabbtest som står till polisens förfogande kan identifieras som narkotika skickas det till centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium för undersökningar.

Uppgifter om identifieringen av det narkotiska ämnet antecknas i bötes-/straffyrkandet.

12 Användning av tvångsmedel

Kroppsvsitation och -besiktning är typiska tvångsmedel som kommer i fråga i samband med straffbart bruk av narkotika.³⁹ Det är också mycket vanligt att en säkerhetsvisitation behöver göras på en person som är föremål för polisens åtgärder, så att man kan försäkra sig om att denne inte innehar föremål eller ämnen, med vilka hen kan äventyra sitt förvar eller orsaka fara för sig själv eller andra.⁴⁰ En säkerhetsvisitation och en kroppsvsitation är ganska långt likadana till sitt innehåll, men en säkerhetsvisitation är klart mer yttlig. Den väsentliga skillnaden är att genom en säkerhetsvisitation säkerställer man bland annat säkerheten för den person som åtgärderna gäller och andra, medan en kroppsvsitation baserar sig på en brottsmisstanke och utredning av den.

Eftersom en säkerhetsvisitation inte är ett tvångsmedel behöver inget protokoll upprättas om det. Om det hittas narkotika eller annan egendom som ska beslagtas hos en person i samband med säkerhetsvisitation ska ett beslagsprotokoll alltid upprättas om detta. Över kroppsvsitation ska det

³⁹ Tvångsmedelslag (806/2011) 8 kap. 31–32 §

⁴⁰ Polislag (872/2011) 2 kap. 12 §

alltid föras protokoll, även om det inte hittas något att beslagta. Registreringsskyldigheterna som orsakas av åtgärderna får dock inte styra valet av behörighetsbestämmelser, utan vid misstanke om brott och vid visitation av en brottsmisstänkt person i syfte att hitta narkotika, bevis med mera är det alltid fråga om användning av tvångsmedel som baserar sig på utredning av brott.

För utredning av straffbart bruk av narkotika kan även platsgenomsökning eller genomsökning av utrustning utföras då förutsättningarna uppfylls.⁴¹ Med hjälp av dessa kan man hitta narkotika samt utredning om användningens omfattning. Genomsökningarna kan dessutom ge betydelsefull information bland annat om organisationen för narkotikadistribution och omständigheter rörande distributionen. Införsel och distribution av narkotika är organiserad brottslig verksamhet som man kan komma på spåren just med hjälp av genomsökningar.⁴²

I övervägandet av tvångsmedel som används för utredning av straffbart bruk av narkotika ska proportionalitetsprincipen och principen om minsta olägenhet enligt 1 kap. 2–3 § i tvångsmedelslagen iakttas. Således förutsätter till exempel utförande av husrannsakan för utredning av ett enskilt fall av straffbart bruk av narkotika särskild noggrannhet av beslutsfattaren. Det är bland annat viktigt att hen bedömer förutsättningarna för användning av tvångsmedel och vilken konkret tilläggsutredning om brottet som kan fås genom husrannsakan och vilken den förväntade nyttan av husrannsakan är.⁴³ Användningen av tvångsmedel ska kunna vara försvarbar med beaktande av bland annat grovheten i brottet som utreds och betydelsen av att brottet utreds.

13 Beslagtagande och förstöring av narkotika

Narkotika och utrustning för att använda narkotika som innehas av den brottsmisstänkte eller narkotika som i anslutning till ärendet hittats på något annat sätt tas i beslag. I syfte att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar ska nålar eller sprutor i försäljningsförpackning i princip inte beslagtas, om det inte finns någon särskild utredningsmässig orsak till detta.

⁴¹ Tvångsmedelslag 8 kap. 1 § definitioner: allmän husrannsakan, särskild husrannsakan, platsgenomsökning samt 20 § definition genomsökning av utrustning.

⁴² Obs! Polisstyrelsen har utfärdat närmare anvisningar om utförande av platsgenomsökning. Polisstyrelsen anvisning Genomsökning av platser, POL-2020-26351

⁴³ RJO 877/2015 ...Jag konstaterar att Polisstyrelsen och polisinrättningen i sina utlåtanden har konstaterat att husrannsakan som utförs regelmässigt enbart på grund av straffbart bruk av narkotika på grundval av Högsta domstolens avgöranden utan någon ytterligare grund, kan strida mot proportionalitetsprincipen. se även HD: 2014:58 ...”Redan av proportionalitetsprincipen följer att i bedömningen av förutsättningarna för husrannsakan kan uppmärksamhet fästas även vid grundade förväntningar på resultaten av genomsökningen. Om den förväntade nyttan av husrannsakan är mycket osannolik eller mycket obetydlig höjs tröskeln för husrannsakan. Det kan förutsättas av genomsökningen att den enligt en förhandsbedömning är nyttig med avseende på de genomsökningens mål som anges i lagen, såsom utredningen av ett misstänkt brott eller beslagtagande av egendom”.

Beslagtagna narkotiska ämnen förstörs bevisligen enligt beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman. Det narkotiska ämnet eller en del av det ska dock förvaras så länge som det eventuellt kan behövas som bevis i en rättegång. På motsvarande sätt kan utrustning för användning och odling av narkotika samt annan rekvisita bevisligen förstöras enligt beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman, om det är sannolikt att egendomen döms förverkad till staten.⁴⁴ I fråga om beslagtagna narkotiska ämnen och läkemedel och förstöring av dessa ska den praxis som Polisstyrelsens fastställt iakttas.⁴⁵

Särskild vikt ska fästas vid att beslagtagna narkotika registreras på behörigt sätt i Patja, inklusive uppdaterade avslutningsanteckningar⁴⁶. Vid behov ska beslagtagna ämnen och egendom fotograferas.

14 Rattonykterhet och straffbart bruk av narkotika

Om en person misstänks ha framfört ett fordon under narkotikapåverkan registreras både rattonykterhet och straffbart bruk av narkotika som brottsbeteckningar i brottsanmälan.⁴⁷

I förundersökningen utreds straffbart bruk av narkotika och rattonykterhet enligt brottsrekvisiten.

15 Arbetssäkerhet

Användning av narkotika är ofta förknippad med utrustning för användningen, till exempel nålar och sprutor. Använda nålar kan vara förorenade med agenter för smittfarliga blodsjukdomar. Eftersom det är svårt att upptäcka nålar är det möjligt att exempelvis en polis som utför en kroppsvisitation får ett stick i handen av en oskyddad nål. Sticket exponerar då för smitta och läget kräver sjukvårdsåtgärder.

Polisenheterna ska säkerställa att de har välfungerande och tydliga förfaranden och anvisningar för situationer där personalen exponeras.

16 Tabell för bötesförfarande

Bifogad till denna anvisning finns en tabell för bötesförfarande (bilaga 1) med en specifikation över de narkotika eller narkotikaklassificerade läkemedel som vanligtvis påträffas och vad som vanligtvis kan anses vara en sådan liten mängd av respektive typ av narkotika som avses i lagen.

⁴⁴ Tvångsmedelslag 7 kap. 24 § och narkotikalag (373/2008) 44 §

⁴⁵ Polisstyrelsens vägledande brev: Förvaring av beslagtagna narkotiska ämnen och läkemedel på polisenheterna och transport till förstöringsplatsen POL-2022-118249

⁴⁶ Polisstyrelsens anvisning: Förfarande vid beslagtagande POL-2024-33660 (träder snart i kraft)

⁴⁷ se HD:2006:76

Förekomsten av narkotika, uppkomsten av nya ämnen och eventuell rättspraxis kan inverka på vad som behöver presenteras i tabellen. Med hänsyn till detta uppdaterar Polisstyrelsen tabellen efter behov.

Polisöverdirektör

Seppo Kolehmainen

Polisinspektör

Toni Sjöblom

Handlingen har undertecknats elektroniskt i dokumenthanteringssystemet. Polisen den 28.05.2024 kl 17:30. Registratorskontoret kan verifiera underteckningen.

Bilagor

Bilaga 1 Tabell för bötesförfarande
Bilaga 2 Blanketten hänvisning till vård på grund av straffbart bruk av narkotika

Distribution

Polisenheterna
Ålands polismyndighet

För kännedom

Polisstyrelsens enheter
Inrikesministeriets polisavdelning
Riksåklagarens byrå
Gränsbevakningsväsendet
Tullen
Försvarsmakten/Huvudstaben juridiska avdelningen
Polisstyrelsen/registratorskontoret
Normbiblioteket Sinetti/Staben

Klass	Narkotikum	Liten mängd (högst)	Engångsdos, verksamt ämne	Antalet dagsböter
1. Högst 30 engångsdoser Läkemedel som bestraffas lindrigt (beroende på läkemedel och dos) (Obs! Om det verksamma ämnet i läkemedlet fördubblas, halveras antalet.)	Cannabis	10 g	ca 0,33 g	Normala dagsböter
	Khat	6 kg	200 g	10 dagsböter
	Ksalol 1 mg	150 st.	5 mg / 5 st.	Flexram
	Rivatriil/Rivotril 2 mg	75 st.	5 mg / 2,5 st.	10–15 dagsböter
	Xanor 1 mg	150 st.	5 mg / 5 st.	Flexram vid fortgående
	Diapam 5 mg	180 st.	30 mg / 6 st.	15–20 dagsböter
	Opamox 15 mg	90 st.	45 mg / 3 st.	
Tenox 10 mg	120 st.	40 mg / 4 st.		
Pregabalin 75 mg (Lyrica)	240 st.	600 mg / 8 st.	pregabalin	
2. Högst 25 engångsdoser Mellersta gruppen med läkemedel	Amfetamin	5 g	0,2 g	Normala dagsböter
	Amfetaminderivat (bl.a. ecstasy/MDMA)	25 st.	1 tablett	15 dagsböter
	MDMA kristalliserad	5 g	ca 0,2 g	Flexram
	alfa-PVP/alfa-PHP	1 g		10–20 dagsböter
	Gamma (GHB)	250 ml / 50 g	10 ml / 2 g	Flexram vid fortgående
	LSD	25 st.	1 lapp	20–25 dagsböter
	Subutex 8 mg	6 st.	2 mg	buprenorfin
Panacod 500/30 mg	100 st.	120 mg / 4 st.	kodein	
3. Högst 20 engångsdoser Läkemedel som bestraffas hårdast	Heroin	1 g	0,05 g	Normala dagsböter
	Kokain	2 g	0,1 g	20 dagsböter
	Oxycontin 40 mg	20 st.	40 mg / 1 st.	Flexram
	Oxycontin 80 mg	10 st.	40 mg / 0,5 st.	10–25 dagsböter
	Fentanyl 100 µg	20 st.	100 µg / 1 st.	Flexram om fortgående
				20–30 dagsböter

Vid beräkning av om mängden är liten ska mängden verksamt ämne i läkemedlet beaktas. Om mängden verksamt ämne fördubblas halveras antalet. T.ex. Rivotril 1 mg = 150 st. och Rivotril 2 mg = 75 st. Diapam 5 mg = 180 st. och Diapam 10 mg = 90 st.

2 (2)

1. Enligt HD:s avgörande 2023:12 **kan 30 engångsdoser narkotika i princip anses utgöra en liten mängd** innan man beaktar hur farlig narkotikan är och hur van användaren är.
2. **Beträffande synnerligen farlig narkotika kan mängden engångsdoser som anses utgöra en liten mängd vara något mindre än för andra typer av narkotika.** Hur van användare innehavaren av narkotika är kan ha en liten betydelse när det bedöms om mängden narkotika är liten.
3. Vid bedömningen av om mängden narkotika är liten **ska utgångspunkten vara den mängd narkotika som gärningsmannen har innehaft på en gång** (inte den sammanräknade mängden under hela gärningstiden).

28.05.2024

POL-2023-114107

Bilaga 2 Blanketten hänvisning till vård på grund av straffbart bruk av narkotika

Du är misstänkt för straffbart bruk av narkotika, anmälan nummer xxxx/R/xxxx/xx.

Polisen ska alltid ge narkotikaanvändare en vårdhänvisning, stödja i uppsökandet av vård samt anvisa var vårdhjälp kan fås. Eftergift får ske i fråga om åtal eller straff, om den som misstänks för brott eller gärningsmannen har sökt vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet (50 kap. 7 § i strafflagen). Det egentliga vårdbehovet bedöms av en yrkesperson inom hälso- och sjukvården. Målet med vården är att få den som använder narkotika att upphöra med användningen.

Du har preliminärt meddelat att du önskar söka vård. För eftergift i fråga om åtalsprövning eller straff ska du söka vård **inom tre veckor**. En förteckning över kontaktuppgifter till vårdplatser finns bifogad. Uppsök i första hand en vårdplats i din hemkommun.

Visa upp informationen i denna blankett när du söker vård. Vårdplatsen ombes med ditt samtycke, och i fråga om en person under 18 år även med vårdnadshavarnas samtycke, underrätta polisen inom ovan nämnda tidsfrist och i första hand per e-post om att du har sökt vård (brottsanmälan nummer ska anges i e-posten). E-postmeddelandet skickas till e-postadressen som anges under polisnrättningen xxxxxxxx.

Om utredningen om att du sökt vård inte inlämnas till polisen inom tidsfristen kan ärendet behandlas antingen i bötesförfarande eller överlämnas för åtalsprövning.

Plats och datum för delgivning: xxxx xx.xx.xxx

Delgivits av: _____

Namn och tjänstebeteckning

Denna blankett skrivs ut åt kunden och informationen om vårdhänvisningen antecknas i uppgifterna om brottsanmälan.

Polisnrättningen xxxxxxxx e-postadress för vårdhänvisningen:

tutkinta-asiat.xxxxx@poliisi.fi